POLITISK KRONIK

UDLANDET

Juli 1953

1. U.S.A.s senat bevilger $ 5.3 mld. til Mutual Security Agencys udgifter og beslutter, at organisationen skal afslutte sit arbejde i 1955–56.

3. I en note til regeringerne i Vietnam, Cambodia og Laos erklærer den franske regering, at udviklingen i Indokina har muliggjort, at de tre stater nu får fuld selvstændighed indenfor Den franske Union.

5. Det meddeles fra Østtyskland, at over 7.750 fanger, af hvilke de fleste var idømt 2–3 års fængsel for overtrædelse af loven om beskyttelse af folkets ejendom, er blevet løsladt.

   Den ungarske nationalforsamling vælger en ny regering med Imra Nagy som premierminister, Gerõ som indenrigsminister og Baldoczy som udenrigsminister. Nagy erklærer, at investeringerne i sværindustrien vil blive nedsat og levestandarden hævet.

6. Det russiske kommunistiske hovedorgan „Pravda" skriver, at baggrunden for U.S.A.s provokerende holdning er voldspolitikkens fiasko. Det er ikke lykkedes at isolere Sovjet, og splittelsen i den anglo-amerikanske blok øges.

8. Den kommunistiske overkommando i Korea meddeler, at den er villig til at genoptage våbenstilstandsforhandlingerne, hvis FN tager effektive skridt til at sikre, at Sydkorea overholder traktaten.

9. Dr. Kekkonen danner finsk regering af sit eget parti, agrarpartiet, og det svenske folkeparti, hvis leder R. Törngren fortsætter som udenrigsminister.

   Et brev af 29/6 fra præsident Eisenhower til den persiske regering, hvori det meddeles, at U.S.A.s økonomiske hjælp til Persien vil blive standset, indtil den engelsk-persiske oljestrid er afsluttet eller forelagt et neutralt internationalt forum, offentliggøres.

10. Fra Sovjetunionen meddeles, at vicepremier- og indenrigsminister L. P. Beria er blevet afskediget og arresteret. Han sigtes for forsøg på at underminere staten i den fremmede kapitals interesse og for forsøg på at stille indenrigsministeriet over partiet og regeringen. Det kommunistiske partis organ „Pravda" skriver, at Beria har stræbt efter at gribe magten, har forsøgt at undergrave venskabet mellem Sovjetunionens folk og skabt vanskeligheder for levnedsmiddelforsyningen. Han var agent for den internationale imperialisme og ønskede at føre en kapitulationspolitik.

    Storbritanniens, Frankrigs og U.S.A.s udenrigsministre mødes i Washington.

    Israels udenrigsministerium flyttes fra Tel Aviv til Jerusalem.

11. Den franske nationalforsamling vedtager med 313 stemmer mod 268 en finansreform, der bevilger nye skatter for 60 mld. frcs., bemyndiger regeringen til at optage lån i Frankrigs Bank for yderligere 110 mld. frcs., og giver den en vidtgående finansiel dekretfuldmagt.

12. I Syrien træder en ny forfatning efter amerikansk mønster i kraft. Oberst Chechekly bliver præsident og premierminister.

14. Det meddeles, at albanske terrorister er aktive i det sydlige Jugoslavien.

Efter afslutningen af drøftelserne i Washington udsender Storbritanniens, Frankrigs og U.S.A.s udenrigsministre et kommunique, hvori de understreger nødvendigheden af, at den atlantiske alliancepolitik og de europæiske enhedsbestræbelser fortsættes, og at Europahæren virkeliggøres. De tre magter har efter samråd med den vesttyske regering besluttet at gøre endnu et forsøg på at opnå en genforening af Tyskland og vil derfor foreslå, at vestmagternes og Sovjets udenrigsministre mødes i efteråret for at indlede drøftelse herom og om den østrigske fredstraktat. – Også fjernøstlige problemer er blevet drøftet på mødet. De tre magter vil fortsætte deres fælles politik overfor Kina og stræbe efter Koreas genforening i frihed.

Efter at et amerikansk tilbud om levnedsmiddelhjælp til Østtyskland er afvist af den russiske regering, indledes i Berlins amerikanske sektor salg af fødevarepakker til tilrejsende fra Sovjetzonen.

15. I et møde i FN's økonomiske og sociale råd meddeler Sovjets delegerede, at hans regering vil yde 4 mill. rubler (ca. 7 mill. kr.) til det udvidede hjælpeprogram for underudviklede lande.

Den socialistiske Internationales 3. kongres åbnes i Stockholm.

I Italien danner de Gasperi en ren kristelig-demokratisk regering, hvori han selv overtager udenrigsministerposten.

Storbritanniens, Frankrigs og U.S.A.s regeringer foreslår i enslydende noter til U.S.S.R., at de fire stormagters udenrigsministre mødes sidst i september for, som indledning til forhandlingerne om en tysk fredstraktat, at drøfte afholdelsen af frie valg og dannelsen af en fællestysk regering.

I Paris underskrives en fransk-russisk aftale om udveksling af råvarer o. a. til en værdi af 12 mld. frcs. i det kommende år.

Den østtyske justitsminister Max Fechner afskediges p. gr. af statsfjendtlig virksomhed. Han efterfølges af Hilde Benjamin.

16. Det vesttyske socialdemokrati offentliggør en rapport, hvori de østtyske erstatningsbetalinger til U.S.S.R. 1945–52 opgøres til $ 28 mld.

Det meddeles, at en række ministre i sovjetrepublikkerne Georgien, Ukraine, Estland og Azerbaidjan er blevet afskediget.

19. Et amerikansk senatsudvalg, der ledes af senator McCarthy, offentliggør en rapport, som skarpt kritiserer visse vestlige allieredes handel med det kommunistiske Kina og viser, at denne handel i løbet af 1953 har været stærkt stigende.

Moskva radio offentliggør en sovjetisk note til Tyrkiet af 30/5, hvori U.S.S.R. opgiver alle krav på tyrkisk område og på særrettigheder i Dardanellerne.

20. Den internationale valutafond udsender sin årsrapport, hvori den anbefaler, at sterling gøres frit ombyttelig, og at kreditorlandene lemper importrestriktionerne for at lette ombyttelighedeen.

Sovjetunionen meddeler, at den vil sende yderligere 90.000 t levnedsmidler til Østtyskland i indeværende år.

21. Den fungerende britiske premierminister Butler indleder en udenrigspolitisk debat i underhuset og erklærer, at Washingtonkonferencen har konsolideret enigheden mellem vestmagterne. Oppositionens leder Attlee (arbejderpartiet) udtaler derimod sin skuffelse over konferencens resultater, bl. a. er det uheldigt, at firemagtsdrøftelserne skal begrænses til at behandle Tyskland og Østrig.

22. Efter forhandlinger med den amerikanske viceudenrigsminister Robertson meddeler Sydkoreas præsident Syngman Rhee, at der er opnået enighed om at udskyde kampen for at kaste kineserne ud af Korea i en periode på 90 dage, mens en politisk konference finder sted.

23. Det amerikanske repræsentanternes hus forkaster med 242 stemmer mod 161 et lovforslag om nye importbegrænsende foranstaltninger.

Det hollandske andetkammer ratificerer traktaten om det europæiske forsvarsfællesskab (E.D.C.) med 75 stemmer mod 11 (kommunister samt enkelte nationalister).

Det russiske kommunistiske organ „Pravda" kritiserer skarpt udenrigsministermødet i Washington (se 14/7).

Den franske nationalforsamling vedtager med 468 stemmer mod 127 en række mindre forfatningsændringer. Bl. a. skal konsejlspræsidenten fremtidig kunne vælges ved almindeligt flertal, mens der kræves absolut flertal til at styrte ham ved mistillidsvotum.

24. Det meddeles, at den østtyske sikkerhedsminister Zaisser er blevet afskediget.

25. Den vesttyske regering offentliggør et budskab fra præsident Eisenhower, hvori denne erklærer, at der efterhånden vil blive skabt betingelser for en afvikling af det kommunistiske diktatur i Østtyskland, og at Europahæren vil øge chancerne for tysk genforening.

Det japanske repræsentanternes hus vedtager en lov, der tillader kartellerne at genopstå på betingelse af en vis regeringskontrol.

27. Våbenstilstandsoverenskomsten mellem FN's styrker og Nordhæren i Korea underskrives i Panmunjom og kontrasigneres af hærenes øverstkommanderende. Fjendtlighederne skal indstilles, hjemsendelse af fangerne skal begynde efter den ordning, der er nået enighed om (se 8/6), og i løbet af tre måneder skal en politisk konference træde sammen for at gennemføre de fremmede troppers tilbagetrækning og en fredelig ordning af det koreanske spørgsmål.

De 16 FN-lande, der har styrker i Korea, underskriver en erklæring om, at de straks vil sætte sig til modværge, hvis Nordhærens aggression genoptages, men at det da næppe vil være muligt at begrænse fjendtlighederne til Korea.

28. Den italienske regering de Gasperi træder tilbage, efter at deputeretkammeret med 282 stemmer (kommunister, socialister, monarkister og neofascister) mod 263 (kristelige demokrater) har forkastet et tillidsvotum. (37 socialdemokrater, liberale og republikanere stemmer ikke.)

29. Den russiske regering erklærer i en note til den østrigske regering, at Østrig ved at frafalde sin støtte til vestmagternes forkortede traktatforslag af marts 1952 kan åbne vejen for nye firemagtsdrøftelser om den østrigske fredstraktat.

Udenrigsminister Dulles udtaler, at U.S.A. ikke vil købe Koreas genforening med Kinas optagelse i FN.

30. I U.S.A. enes senatet og repræsentanternes hus om at bevilge $ 6.65 mld. (incl. $ 2.1 mld. ubrugte bevillinger) til det udenlandske hjælpeprogram.

Storbritannien og Libyen afslutter en venskabs- og alliancetraktat, hvorefter Storbritannien får ret til at stationere tropper i Libyen mod at yde finansiel støtte til landets økonomiske udvikling (£ 3.75 mill. årlig).

Som led i en række indrømmelser til den østrigske regering meddeler U.S.S.R.s regering, at den fra 1/8 selv vil overtage omkostningerne ved de russiske besættelsestroppers ophold i Østrig.

31. I et fælles engelsk-ægyptisk kommunique meddeles, at ægyptiske og engelske repræsentanter har ført uformelle drøftelser om Suezspørgsmålet.

Lederen af den republikanske gruppe i U.S.A.s senat Robert A. Taft dør, 68 år gammel. Han efterfølges 4/8 af senator Knowland.

1. Præsident Eisenhower meddeler kongressen, at Storbritannien, Frankrig, Norge og Vesttyskland fortsat vil modtage militær hjælp fra U.S.A., skønt de har sendt strategiske varer til kommunistiske lande.

   Tjekoslovakiets præsident Zapotocky udtaler, at der er begået fejl ved opbygningen af socialismen, og at der hersker alvorlig knaphed på levnedsmidler.

2. Fra Nordkorea meddeles, at lederen af den nordkoreanske våbenstilstandsdelegation i Panmunjom general Nam Il har afløst Pak Hen-Yen som nordkoreansk udenrigsminister. Det meddeles senere (7/8), at Pak Hen-Yen har spioneret for U.S.A.

3. I FN's økonomiske og sociale råd angriber Sovjets og Indiens repræsentanter den britisk-libyske traktat (se 30/7).

4. Den spanske statschef general Franco angriber i en tale Storbritannien, fordi det i strid med al ret holder fast på Gibraltar.

   Den franske konsejlspræsident Laniel erklærer i en radiotale, at den økonomiske situation har undergået en øjeblikkelig bedring, men at budgettet må balanceres ved besparelser, og forretningslivet saneres ved øget konkurrence.

5. I Korea begynder fangeudvekslingen i Panmunjom.

   Som svar på noterne af 15/7 (s. d.) sender Sovjets regering enslydende noter til vestmagterne, hvori den kritiserer deres forhåndsdrøftelser og det foreslåede forhandlingsgrundlag. I stedet foreslås: 1. Med kinesisk deltagelse drøftelser om en almindelig verdenspolitisk afspænding og efterfølgende afrustning. 2. Firemagtsforhandlinger om Tysklands genforening og afslutte1se af en fredstraktat.

   Finansminister Zverev forelægger for den øverste Sovjet U.S.S.R.s budget for 1953. Der regnes med indtægter på 543 mld. rubler (1952: 509 mld.) og udgifter på 530 mld. (1952: 477), heraf 110 mld. (1952: 114) til forsvaret. Der foreslås en række skattelettelser for landbruget.

   På opfordring fra de franske socialistiske fagforeninger går ca. to millioner statsansatte arbejdere og tjenestemænd i strejke.

8. I en tale til den øverste Sovjet meddeler ministerpræsident Malenkov, at U.S.S.R.s industriproduktion nu er ca. 150 % større end i 1940. Udviklingen af sværindustrien, som nu beskæftiger 70 % af alle industriarbejdere, vil blive fortsat, men der vil blive lagt særlig vægt på at øge forbrugsvareindustrien; også levnedsmiddelforsyningen vil blive bedret ved hjælp af højere afleveringspriser og større statsstøtte til landbruget. Udenrigspolitisk er målet en bedring af forholdet til nabolandene og folkedemokratierne. U.S.A. har nu ikke længere monopol på brintbomben, men Sovjetunionen vil føre en målbevidst fredspolitik og modarbejde U.S.A.s forsøg på at fortsætte den kolde krig og på at gennemtvinge tysk oprustning.

   I Korea underskrives en gensidig forsvarspagt mellem U.S.A. og Sydkorea. I en erklæring forpligter de to lande sig til at søge Koreas fredelige forening som en fri og uafhængig stat opnået på den kommende politiske konference, og at de er indstillet på at forlade konferencen, såfremt det efter 90 dages forhandlinger viser sig, at forsøget på at opnå dette mål har været forgæves. Sydkorea forpligter sig til ikke ensidigt at gribe til våben for at opnå Koreas samling, sålænge konferencen varer, og U.S.A. stiller $ 1 mld. til rådighed for Koreas genopbygning.

   Kashmirs premierminister Sheik Abdullah afsættes og fængsles. Det erklæres, at han gennem intriger med frem-

mede imperialistiske magter har søgt at fremkalde et brud med Indien. Han efterfølges af Bakshi Ghulam Mohammed.

Efter et møde mellem Frankrigs, Italiens, Vesttysklands og Beneluxlandenes udenrigsministre i Baden-Baden udsendes et kommunique, hvori det meddeles, at der skal oprettes et europæisk statsforbund til at udøve den overnationale myndighed i kul- og ståluionen, Europahæren og lignende fremtidige organisationer.

9. Salget af amerikanske levnedsmiddelpakker til østtyskere (se 14/7) erklæres at have nået 2 mill. stk., skønt de østtyske myndigheder har lagt hindringer i vejen for uddelingen.

10. Der afholdes valg til det canadiske underhus. Resultatet bliver (i mandater):

Konservative	50	(1949: 41)
Liberale	171	(„ : 193)
Social Credit Party ...	15	(„ : 10)
Det kooperative parti (soc.)	23	(„ : 13)

Som følge af en ny serie økonomiske regeringsdekreter går arbejderne i Frankrigs post- og jernbanevæsen pany i strejke efter opfordring fra de socialistiske og kommunistiske fagforeninger.

I Persien giver en folkeafstemning med overvældende flertal premierminister Mossadeq ret til at opløse majlis.

12. Kommunikationsvæsenet i Frankrig er næsten lammet p. gr. af strejkerne (se 10/8).

I Italien opgiver Piccioni (kr.dem.) at danne en regering af alle midterpartierne.

13. Pashaen af Marakesh afholder et møde af marokkanske pashaer o. a., hvor det besluttes at afsætte sultanen af Marokko. Den franske generalresident, der på sultanens opfordring er ilet tilbage fra Frankrig, hindrer imidlertid, at en ny sultan proklameres.

14. Det britiske arbejderparti udsender en erklæring, som afviser enhver forpligtelse til at udvide fjendtlighederne i det fjerne Østen, som måtte indeholdes i 16-magtserklæringen (se 7/8).

15. I Italien danner Pella en ren kristeligdemokratisk regering, hvori han selv bliver udenrigsminister, Vanoni finansminister. Pella understreger, at det er et overgangsministerium, og at Italien vil holde fast ved den atlantiske alliancepolitik.

Sultanen af Marokko udsender sammen med den franske generalresident en række dekreter, der reformerer central- og lokalstyret.

I Marakesh forekommer alvorlige nationalistiske uroligheder.

16. Den sovjetiske regering foreslår i en note til vestmagterne, at der inden seks måneder afholdes en fredskonference om Tyskland med tysk deltagelse, og at der i mellemtiden dannes en fællestysk regering og afholdes frie valg.

Efter en række blodige kommunistiske uroligheder i Colombo udsteder Ceylons regering en række undtagelsesforordninger, hvorved der bl. a. indføres dødsstraf for sabotage o. l.

Shahen af Persien flygter med dronningen til Bagdad, efter at den kejserlige livvagt forgæves har søgt at arrestere premierminister Mossadeq. Denne lader foretage en række arrestationer. Før sin flugt udnævner shahen general Zahedi til premierminister.

17. FN's generalforsamling sender spørgsmålet om den politiske Koreakonference til den politiske komité. – De 16 lande, der på FN's vegne deltager i Koreakrigen, forelægger et forslag, hvorefter de alle skal deltage i den politiske konference med ret til fri og selvstændig stillingtagen.

Præsident Eisenhower meddeler i en rapport til U.S.A.s kongres, at værdien af afskibet militærudstyr til Vesteuropa er steget fra $ 177 månedligt i 2. halvår 1952 til $ 294 mill. i 1. halvår 1953. Pr. 1/7 udgjorde kontrakterne om „off shore" våbenindkøb i Europa $ 2.2 mld.

Vestmagterne foreslår i en note til U.S.S.R. nye drøftelser om den østrig-

ske fredstraktat og tilbyder at trække det forkortede traktatudkast af marts 1952 tilbage (jfr. 29/7).

18. I FN's politiske komité indledes en debat om den politiske Koreakonference. Lodge (U.S.A.) anbefaler forhandling mellem de to krigsførende parter, mens Lloyd (U.K.) ønsker flersidige forhandlinger med deltagelse af Indien og U.S.S.R.

19. I FN's politiske komité foreslår Vishinsky (U.S.S.R.), at Koreakonferencen får karakter af en rundbordskonference med bl. a. deltagelse af de fem stormagter og Indien, dog således at beslutningen kun kan træffes med tilslutning fra de krigsførende magter.

I Persien tager general Zahedi med hærens hjælp magten efter et royalistisk oprør over hele landet og 9 timers gadekampe i Teheran. Dr. Mossadeq og hans regering arresteres kort efter.

Den internationale liberale kongres åbnes i Mondorf les Bains i Luxembourg.

20. Efter en forhandling mellem den franske generalresident og Pashaen af Marakesh afsætter den franske regering sultanen af Marokko. Det erklæres, at samarbejdet mellem sultanen og såvel de franske myndigheder som de marokkanske høvdinge efterhånden var blevet umuliggjort p. gr. af hans kontakter og samarbejde med det nationalistiske Istiqlalparti. Sultanen efterfølges af sin onkel Sidi Mohammed ben Mulay Arafa.

Efter en forhandling mellem Indiens og Pakistans premierministre udsendes et kommunique, som oplyser, at der er opnået enighed om fra 1954 at udnævne en administrator, der skal forberede en folkafstemning i hele Kashmir.

21. Argentinas parlament vedtager en lov, der skaber bedre vilkår for udenlandske investeringer.

23. I Moskva underskrives en sovjetisk-østtysk overenskomst, hvori det bl. a. bestemmes, at alle erstatningsbetalinger skal ophøre fra 1/1 1954, at U.S S.R. skal tilbagegive en række miner og fabrikker til den østtyske regering (deres kapacitet anslås til 30 % af den samlede østtyske industriproduktion) og at besættelsesomkostningerne ikke må overstige 5 % af det østtyske nationalprodukt. Desuden giver U.S.S.R. Østtyskland en kredit på 485 mill. rubler og lover en række vareleverancer.

Efter at Shahen er vendt tilbage til Persien, danner general Zahedi en ny regering. Senere genudnævner Shahen Hussein Ala til hofminister.

24. I FN's politiske komité går Sydkoreas udenrigsminister ind for en tosidet Koreakonference (jfr. 18/8) og vender sig imod Indiens deltagelse.

Kinas premier- og udenrigsminister Chou En-lai udsender en erklæring, hvori han støtter U.S.S.R.s forslag m. h. t. Koreakonferencen.

Det italienske deputeretkammer vedtager med 315 stemmer (kristelige demokrater, monarkister, liberale m. fl.) mod 215 (kommunister og socialister) et tillidsvotum til regeringen. (44 neofascister og socialdemokrater stemmer ikke.) Premierminister Pella understreger betydningen af vestmagternes erklæring af 20/4 1948, som går ind for Triesteområdets tilbagevenden til Italien.

Den franske nationalforsamlings præsidium afviser socialisternes og kommunisternes anmodning om øjeblikkelig indkaldelse af et ekstraordinært møde til drøftelse af strejkesituationen.

25. Den nyudnævnte indonesiske premierminister Sastroamidjodo erklærer, at forholdet mellem Indonesien og Holland må revideres og ændres til en normal international forbindelse.

26. Strejkerne i Frankrig er næsten bragt til ophør, efter at der er opnået enighed mellem regeringen og de ikke-kommunistiske fagforeninger.

FN's sikkerhedsråd afholder på opfordring fra 16 asiatiske og arabiske stater møde for at diskutere situationen

efter Sultanen af Marokkos afsættelse (se 20/8).

I en tale i Boston går U.S.A.s udenrigsminister Dulles ind for en ændring af FN's charter, fordi det har vist sig at have alvorlige mangler.

27. U.S.A.s reviderede budget udviser et underskud på $ 3.8 mld., idet udgifterne er nedskåret fra 78.6 til $ 72.1 mld.

28. FN's generalforsamling godkender 16-magtsforslaget (se 17/8) om Koreakonferencen og vedtager desuden at indbyde U.S.S.R., „hvis modparten ønsker det". Derimod kan der ikke samles det fornødne ⅔s flertal til at indbyde Indien. – Sovjets forslag (se 19/8) afvises.

Argentinas præsident general Peron erklærer, at kampen mod ydre og indre fjender er afsluttet.

Det meddeles fra Beograd, at den jugoslaviske regering på grund af Italiens manglende forhandlingsvilje vil tage Triesteproblemet op til fornyet overvejelse med de uundgåelige følger, dette må få. Udtalelsen vækker betydelig opsigt i Italien, men det benægtes fra jugoslavisk side, at den tager sigte på en jugoslavisk anneksion af Triestes zone B.

31. Israel oplyser, at den udenlandske gæld udgør $ 397 mill., heraf $ 365 mill. i amerikanske dollars.

September 1953

1. Den jugoslaviske regering protesterer mod Italiens væbnede demonstrationer ved grænsen. Den italienske regering svarer, at Jugoslaviens fjendtlige holdning har nødvendiggjort modforholdsregler og beklager spændingen mellem de to lande, der skyldes Jugoslaviens holdning i Triesteområdet.

2. Vestmagterne besvarer Sovjetunionens noter af 5/8 og 16/8 og afviser de deri stillede forslag. De insisterer på, at konferencens dagsorden skal begrænses til forhandlinger om Østrig, afholdelse af frie tyske valg og den fællestyske regerings stilling. Indbydelsen til udenrigsministermødet gentages, og det foreslås, at det finder sted i Lugano 15/10.

Den franske regering ophæver omsætningsafgiften på en række varer og bebuder yderligere prisnedsættelser.

3. Europarådets konvention om menneskerettighederne træder i kraft.

Der foretages en mindre rekonstruktion af den britiske regering, bl. a. træder transport- og kraftminister Lord Leathers samt materielminister A. Salter tilbage.

Den europæiske betalingsunion udsender sin rapport for året 1/7 1952–30/6 1953. Den viser, at Vesttyskland nu med $ 577 mill. er den største kreditornation, mens Italiens overskud er forvandlet til $ 12 mill. Storbritannien har nedbragt sit underskud med 35 % til $ 764 mill., mens Frankrigs underskud er steget fra $ 408 til $ 825 mill. (hvoraf $ 291 mill. er indbetalt i guld eller dollars). Rapporten advarer mod eensidige skridt henimod valutaombytteligheden og verdensomspændende liberalisering af handelen.

FN's sikkerhedsråd afviser med 5 stemmer (U.S.A., Frankrig, Storbritannien, Columbia og Danmark) mod 5 det asiatisk-arabiske forslag om diskussion af situationen i Marokko.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles udtaler, at et nederlag for dr. Adenauer ved de vesttyske valg vil have en ødelæggende virkning på mulighederne for en genforening af Tyskland.

Fra U.S.A. meddeles, at den tekniske og økonomiske hjælp til Persien vil blive genoptaget.

4. Den jugoslaviske regering erklærer i en note til Italien, at såfremt Italien fortsat skaber en unormal situation ved grænsen, kan Jugoslavien blive tvunget

til at iværksætte tilsvarende forholdsregler. I en svarnote fralægger den italienske regering sig ansvaret for situationen.

Den internationale bank meddeler, at den har givet Island to lån på ialt ca. 11 mill. da. kr. i europæisk valuta til udvikling af landbrug og transportvæsen.

5. Den europæiske økonomiske samarbejdsorganisation (O.E.E.C.) udsender sin rapport om den økonomiske udvikling i Europa til maj 1953. I de fem første måneder af året har industriproduktionen været 5 % større end i 1952, men stigningen falder næsten alene på Holland, Vesttyskland og Italien.

6. I Korea afsluttes hjemsendelsen af krigsfanger. FN-styrkerne har hjemsendt 75.800, Nordhæren 12.760 fanger. Senere hævder FN-kommandoen, at Nordhæren har tilbageholdt 3.400 fanger, men Nordhæren afviser beskyldningen og kræver redegørelse fra FN-kommandoen for 98.000 nordkoreanske og kinesiske fanger.

Ved valgene til den vesttyske forbundsdag sejrer regeringspartierne (C.D.U., F.D.P. og D.P.). Mandatfordelingen bliver:

Det tyske Parti (D.P.)	15	(1949: 17)
De frie Demokrater (F.D.P.)	48	(„ : 52)
De kristne Demokrater (C.D.U.)	244	(„ : 139)
Flygtningeblokken (B.H.E.)	27	(„ : –)
Socialdemokrater (S.P.D.)	150	(„ : 131)
Øvrige partier	3	(„ : 63)

Kommunisterne, neonazisterne og de øvrige småpartier går stærkt tilbage (fra ialt 21 % til 6 % af det samlede stemmetal) og bliver ikke repræsenteret.

Den jugoslaviske statschef marskal Tito udtaler, at den eneste acceptable løsning på Triesteproblemet er byens internationalisering og oplandets indlemmelse i Jugoslavien.

8. Fra Sovjetunionen meddeles, at en række ministre i den russiske sovjetrepublik og i Hviderusland er blevet udskiftet.

Kødprisen i Frankrig nedsættes med 10 % som følge af en overenskomst mellem regeringen og slagternes sammenslutning.

9. I Cairo arresterer det ægyptiske politi en række kommunistiske agitatorer.

10. U.S.A.s arbejdsminister Durkin træder tilbage, bl. a. fordi regeringen ikke har villet støtte hans forslag om revision af Taft-Hartleyloven.

Den internationale valutafond udsender sin årsrapport, hvori det erklæres, at betalingsvanskelighederne i verden er blevet mindre, og at en ændring i U.S.A.s handelspolitik kan åbne vejen for en almindelig liberalisering. M. h. t. sterlingkonvertibilitet udtales det, at denne ikke er et mål i sig selv, og at den vil modarbejde sine egne mål, hvis den gennemføres ved hjælp af importbegrænsende foranstaltninger.

11. Den britiske fagforeningskongres på øen Man afviser et resolutionsforslag, der kræver ophævelse af al lønkontrol. Kongressen kræver nedsættelse af forsvarsudgifterne og går ind for øjeblikkelig afholdelse af en firemagtskonference.

13. Den italienske ministerpræsident Pella foreslår en femmagtskonference mellem vestmagterne, Italien og Jugoslavien med henblik på afholdelse af en folkeafstemning i Triesteområdet.

Der udnævnes en ny islandsk regering med deltagelse af fremskridtspartiet og selvstændighedspartiet, hvis leder Olafur Thors bliver statsminister.

Den kinesiske premier- og udenrigsminister Chou En-lai sender en meddelelse til FN's generalsekretær, hvori han afviser FN's forslag til den politiske Koreakonference (se 28/8) og foreslår nye drøftelser med deltagelse af Kina og Nordkorea.

Marskal Tito udtaler, at Jugoslavien vil opfatte en italiensk indmarch i

Triestes zone A som en angrebshandling og træffe modforholdsregler.

15. Mrs. Pandit (Indien) vælges til præsident for FN's generalforsamling med 37 stemmer mod 22.

Den tjekoslovakiske regering omdannes, idet en række økonomiske ministre udskiftes, og antallet af vicepremierministre nedsættes fra ti til fire. Fierlinger udtræder af regeringen og bliver præsident for nationalforsamlingen. M. h. t. regeringens politik erklærer premierminister Siroky, at levestandarden vil blive forøget ved nedskæring af investeringerne i sværindustrien med 16.5 % og tilsvarende forøgelser til landbrug og boligbyggeri.

16. Den demokratiske kandidat ved præsidentvalget i U.S.A. i 1952 Stevenson udtaler, at U.S.A. ikke bør gå til Koreakonferencen med en forudindtaget indstilling, og at ingen „neutrale" stater må tvinges ind i en alliance med U.S.A.

17. Bank of England og Banque de France nedsætter deres diskonto fra 4 til 3½ %.

På FN's generalforsamling angriber U.S.A.s udenrigsminister Dulles Kinas holdning til FN's konferenceforslag (se 13/9), fortsættelsen af Indokinakrigen, den fortsatte undertrykkelse af Østeuropa og modstanden mod Tysklands genforening. Han opfordrer Sovjetunionen til radikalt at ændre sin politik.

18. Ved åbningen af GATT (General Agreement on Tariffs and Trade)s 8. samling i Genève udtaler den britiske handelsminister Thorneycroft, at ethvert forsøg på at udvide den internationale handel er dømt til at mislykkes, hvis ikke U.S.A. radikalt ændrer sin handelspolitik.

20. Det franske socialradikale partis kongres udsender en resolution, som afviser ratifikationen af Europahærtraktaten, indtil visse betingelser (bl. a. indsættelse af et folkevalgt råd) er opfyldt.

En række tidligere ægyptiske ministre og embedsmænd arresteres i forbindelse med anklager for højforrædderi.

21. På FN's generalforsamling kræver Sovjetunionens delegerede Vishinsky forbud mod atom- og brintbomber samt øjeblikkelig nedrustning.

22. Den tidligere belgiske premierminister Spaak udtaler i Europarådets rådgivende forsamling sin tvivl m. h. t. nytten af en firemagtskonference og understreger nødvendigheden af tysk oprustning indenfor Europahærens rammer.

23. På GATT's konference i Genève støttes Japans anmodning om optagelse af U.S.A., mens den bekæmpes af Storbritannien.

Som svar på den russiske note af 29/7 (s. d.) erklærer den østrigske regering sig villig til at tilbagekalde sin støtte til det forkortede traktatforslag.

FN-kommandoen i Korea overgiver 22.600 kinesiske og nordkoreanske fanger, som ikke har ønsket hjemsendelse, til de indiske bevogtningstropper. 24/9 overgiver Nordhæren 359 fanger (heraf 23 amerikanere) til inderne.

25. Europarådets rådgivende forsamling vedtager med 84 stemmer mod 8 en opfordring til sammenkaldelse af en konference om Saarspørgsmålet med deltagelse af Vesttyskland, Frankrig, Saar, Beneluxlandene, Italien, Storbritannien og U.S.A.

26. Europarådets rådgivende forsamling afslutter sin samling med udsendelse af en resolution, hvori den opfordrer til snarlig afholdelse af en firemagtskonference med afsluttelse af en tysk og en østrigsk fredstraktat for øje.

I Madrid underskrives tre overenskomster mellem U.S.A. og Spanien, hvorved U.S.A. får ret til at benytte og udbygge visse luft- og flådebaser i Spanien mod at yde Spanien militær og økonomisk hjælp i kraft af Mutual Security programmet.

27. I en rapport advarer lederen af det amerikanske Mutual Security Agency, Harold Stassen, mod en generel fordømmelse af handelen med østblokken.

Marskal Tito åbner den jugoslaviske valgkampagne med en tale, hvori han

udtrykker tilfredshed med, at Jugoslavien har forladt den sovjetiske landbrugspolitik med tvangskollektivisering, afleveringspligt til underpriser m. m.

28. Som svar på vestmagternes noter af 2/9 gentager U.S.S.R. sine tidligere forslag og gør firemagtsdrøftelserne om Tyskland afhængige af et forudgående femmagtsmøde (se 5/8).

Det meddeles, at Polens katolske primas, Warczawas ærkebiskop kardinal Wyszynski, er blevet suspenderet fra sit embede, fordi han har misbrugt sin myndighed.

29. I en erklæring fra den persiske regering udtales håbet om, at oljespørgsmålet kan løses indenfor nationaliseringslovens rammer. P. t. mister olieindustrien imidlertid 4.33 mill. pund sterling månedlig, og sociale reformer er ikke mulige uden oljeindtægterne.

Sir Fr. Hoyer Millar afløser Sir Ivone Kirkpatrick som britisk højkommissær i Vesttyskland.

Vestberlins overborgmester professor Ernst Reuter dør, 68 år gammel.

En repræsentant for den ægyptiske regering erklærer, at israelske tropper har besat og befæstet et område i den demilitariserede zone ved El Auja. Meddelelsens rigtighed benægtes af den israelske generalstab.

30. Der afsluttes en amerikansk-fransk overenskomst, ved hvilken U.S.A. stiller yderligere $ 385 mill. til rådighed for forstærkede operationer mod Vietminh-styrkerne i Indokina.

I FN's politiske komité opfordrer Vishinsky (U.S.S.R.) til øjeblikkelig behandling af det koreanske spørgsmål, men imødegås af flertallet.

Præsident Eisenhower udtaler, at han er ivrig efter at diskutere midlerne til en verdenspolitisk afspænding med U.S.S.R. og andre lande, og at U.S.A. ikke har mistet troen på konferencebordets muligheder.

DANMARK

Juli 1953

1. I handelsaftalen med Finland for tiden 1. juli 1953–30. juni 1954 bestemmes, at Finland i hver af de kommende 6 måneder kun skal udstede importlicenser for et beløb, der svarer til indtægten af eksporten til Danmark i den forudgående måned og yderligere med et fradrag af 5.5 mill. kr., hvoraf de 2.5 mill. kr. skal anvendes til nedbringelse af den finske gæld, der nu er på 65 mill. kr.

3. Hovedkvarteret for den amerikanske hærs indkøb i Europa meddeler, at den amerikanske hær har placeret 3 offshore kontrakter i Danmark til et samlet beløb på over $ 9 mill.

7. Forsvarsminister Harald Petersen oplyser angående kasernebyggeriet, at kasernerne i Sjælsmark, Hvorup, Holstebro og Varde vil kunne tages i brug i løbet af efteråret. Yderligere fem nye kaserner opføres som elementbyggeri, hvorved man i mindst muligt omfang griber forstyrrende ind i det civile boligbyggeri.

9. Efter forhandlinger mellem den radikale rigsdagsgruppe og forsvarsministeren om mytterisagerne henstiller gruppens formand, fhv. minister Jørgen Jørgensen, at benådningsretten i størst mulig udstrækning bliver bragt i anvendelse over for de dømte soldater.

15. En dansk-spansk vareudvekslingsaftale for tiden 1. juli 1953–30. juni 1954 underskrives.

16. Udenrigsministeriets udvalg til fremme af dansk eksport, der er sammensat af repræsentanter for erhvervsorganisationerne og forskellige ministerier, holder sit første møde.

17. En samhandelsaftale med Sovjetunionen for året fra 1. juli 1953 til 30. juni 1954 indeholder eksportkontingenter på 10 000 tons smør, 4000 tons svinefedt, 6000 tons flæsk og 8000 tons saltsild. Desuden kan der efter aftalen leveres fem køleskibe til transport af fisk, ligesom der er fastsat kontingenter for skibsreparationer, maskiner til industrien og andre maskiner. Som betaling for disse ydelser til en samlet værdi af ca. 145 mill. kr. leverer Sovjetunionen råvarer til landbrug og industri: 70 000 tons oliekager, 30 000 tons sojabønner, 50 000 tons hvede og 25 000 stds. træ, desuden 2000 tons bomuld, 1000 m^3 finer, 7000 tons råjern, 2000 tons asbest og 20 000 tons apatitkoncentrat.

Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft udtaler håbet om, at aftalen vil bidrage til i en urolig tid at vedligeholde et godt og venskabeligt forhold til Sovjetunionen og til den almindelige afspænding mellem øst og vest.

Det oplyses, at finansudvalget den 3. juli har tiltrådt et forslag, der bemyndiger landbrugsministeren til at yde et tilskud til de rug-, hvede- og melbeholdninger, der ved det nye høstårs begyndelse henligger hos handlende, møllere og bagere som disses ejendom. Tilskudet skal svare til forskellen mellem kornprisen i tiden før ny høst og kornprisen i høståret 1951–52 og anslås skønsmæssigt til 12 mill. kr.

18. Danmarks nettogæld til udlandet formindskedes i 1952 med 417 mill. kr. til 2184 mill. kr. I 1951 gik gælden ned med ca. 300 mill. kr.

22. Den fungerende forsvarsminister, udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, beordrer flyverkommandoen til at foretage en undersøgelse for at søge opklaret, om de hyppige ulykker i flyvevåbenet kan skyldes brist i sikkerhedsbestemmelserne eller mangler ved materiellet og dets behandling.

27. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft udtaler, at Danmark hidtil har stillet ca. 40 mill. kr. til rådighed til hjælp for Koreakrigens ofre, i første række ved udsendelsen af hospitalsskibet „Jutlandia".

30. Da det lønregulerende julipristal er uændret i forhold til aprilpristallet, skal tjenestemændene fra 1. oktober afgive en portion reguleringstillæg.

31. Den kommunistiske folketingsgruppe tilstiller folketingets formand et lovforslag, hvorefter tjenestemændene uanset pristallet skal beholde det nuværende reguleringstillæg efter 1. oktober.

August 1953

3. Den parlamentariske kommissions beretning om det tyske mindretals holdning under besættelsen offentliggøres.

4. Landstingsmanden for Færøerne siden 1936, Poul Niclasen, afgår ved døden 64 år gammel.

„Flensburger Tageblatt" skriver, at meddelelsen om, at den danske regering har gjort forestilling i Washington om „Program Nord" og eventuel amerikansk støtte til dets gennemførelse, er udtryk for den stadig mere utålelige danske indblanding i indretyske anliggender.

5. „Udvalget af 15. juli 1953", hvis formand er fhv. statsminister Knud Kristensen, opfordrer i annoncer i dagspressen vælgere, der ønsker en fastere holdning overfor de andre partier, end de borgerlige partier har vist bl. a. ved grundlovsforhandlingerne, til med henblik på dannelsen af en uafhængig borgerlig organisation at indsende navn og adresse til udvalget.

6. Handelsministeriet meddeler, at der fra 15. august sker en ændring i eksportkontrollen for de vareområder, der hører under dette ministerium. Ved den nye ordning indføres en regional friliste, omfattende alle lande i EPU og

inden for dollarområdet, således at der for udførsel til disse lande fremtidig kun kræves udførselstilladelse for forholdsvis få varer. Til gengæld kræves der fremtidig udførselstilladelse for alle varer til lande uden for EPU og dollarområdet.

Statstjenestemændenes Centralorganisation I og II og Danske Statsembedsmænds Samråd udsender en udtalelse, hvoraf det fremgår, at de ikke nærer ønske om at hindre bortfaldet af en portion reguleringstillæg fra 1. oktober. Udtalelsen beklager den diskussion, der fra udenforståendes side i dagspressen er rejst om spørgsmålet.

12. En ny dansk-engelsk baconaftale fastsætter det kvantum, Danmark kan levere England, til 230.000 tons i året oktober 1953–september 1954 og til 200.000 tons i 1954–55. For 1953–54 nedsættes prisen med 35.8 øre pr. kg eller ca. 7½ %.

13. Det meddeles, at antallet af benådninger i mytterisagerne er 290. En snes soldater, der fik domme på et halvt til et helt års fængsel, bliver ikke benådet.

14. I København underskrives en overenskomst om social tryghed mellem Danmark og den vesttyske forbundsrepublik.

Det meddeles, at justitsministeren vil påbyde bedøvelse ved slagtning af svin og andre husdyr. Påbudet skal træde i kraft den 1. april 1954.

15. „Udvalget af 15. juli 1953" forespørger venstre og det konservative folkeparti, om de to partiers ledelse vil indvilge i, at der ved folketingsvalget den 22. september opstilles uafhængige kandidater „i tilslutning til" venstre og konservative kandidater.

I det år, der er gået siden indførelsen af dollarpræmieringen, har den præmierede eksport udgjort 465 mill. kr. Dollarpræmieringen har ført til en samlet import på 71 mill. kr., heraf biler og motorcykler for 60 mill. kr.

16. Fhv. statsminister Knud Kristensen offentliggør „formål og arbejdsprogram" for „udvalget af 15. juli 1953". Formålet er at samle så mange borgerlige vælgere som muligt og dermed fastholde en borgerlig regering. Arbejdsprogrammet kræver ændringer i grundloven, bl. a. genindførelse af tokammersystemet, samt nedsættelse af et udvalg, der skal gøre indstilling til folketinget om, hvorvidt det er ønskeligt og praktisk muligt at foretage en revision af retsopgøret efter besættelsen i henhold til straffelovstillægget af 31. maj 1945.

Dansk Samlings landsråd vedtager ikke at opstille kandidater ved det kommende folketingsvalg.

21. Danmark er i FN medanbefaler af en australsk-new zealandsk resolution, der kræver den indiske og den russiske regering repræsenteret ved fredskonferencen om Korea.

Det meddeles, at regeringen har truffet beslutning om at frigive 75 mill. kr. af Danmarks kvote i den internationale bank, således at banken kan udlåne disse midler til lande, der ellers ville stå uden særlige muligheder for at finansiere en import af danske varer.

25. Ved folketingsvalget i Grønland vælges seminarielærer Augo Lynge og fhv. kolonibestyrer Frederik Lynge.

26. Det nordiske udvalg for økonomisk samarbejde afslutter en to dages konference i Oslo, hvor man har drøftet mulighederne for et fælles nordisk marked for hermetik- og tekstilindustrien.

28. På venstres landsmøde vedtages det eenstemmigt at afslå henvendelsen fra „udvalget af 15. juli 1953" om opstilling i tilslutning til venstre.

30. Det konservative folkepartis landsrådsmøde vedtager eenstemmigt at afslå fhv. statsminister Knud Kristensens anmodning om at måtte opstille folketingskandidater i tilslutning til partiet.

31. Fhv. statsminister Knud Kristensen meddeler, at partiet „De Uafhængige" vil blive dannet.

1. Ved afslutningen af et to dages nordisk udenrigsministermøde i Stockholm udsendes et communique, hvori ministrene tilsiger støtte til bestræbelserne for at forvandle våbenstilstanden i Korea til en varig fred og udtaler håbet om, at dette kan muliggøre, at Pekingregeringen snart kan optræde som Kinas repræsentant i FN. I communiqueet nævnes videre, at man enedes om at sende en delegation til Korea for nærmere at undersøge mulighederne for en skandinavisk indsats på sygehusvæsenets område som et led i genopbygningsarbejdet. Andre spørgsmål, der diskuteredes, var samarbejdet ved valgene til de forskellige FN-organer, teknisk bistand til underudviklede lande og Europarådets arbejdsopgaver samt forberedelserne til det næste møde i det nordiske råd på grundlag af de foreliggende indstillinger. En fra svensk side fremført tanke om, at de nordiske lande skulle foretage forberedende undersøgelser af mulighederne for at få oprettet en international søfartsdomstol, fik tilslutning fra dansk, norsk og islandsk side.

   Landstinget holder sit sidste møde, hvor formanden, fru Ingeborg Hansen, i en kort tale tager afsked med medlemmerne. I folketingets sidste møde inden det første valg under den nye grundlov taler formanden Gustav Pedersen.

   Justitsminister Helga Pedersen erklærer sig i finansudvalget villig til at offentliggøre den såkaldte edderkopbetænkning. Betænkningen indeholder kritik af kriminalpolitiet og dets organisationer.

   Den socialdemokratiske rigsdagsgruppe beklager, at regeringen har fremsendt så mange og store bevillingsansøgninger til finansudvalget på et tidspunkt, hvor dets funktionstid er ved at være udløbet, og tilråder sine repræsentanter kun at tiltræde bevillinger af ekspeditionsmæssig karakter eller bevillinger, der klart fremtræder som hastesager.

2. De dansk-engelske forhandlinger om smøreksporten til England i perioden 1. oktober 1953–30. september 1954 resulterer i en prisforhøjelse på 2.2 %.

   Finansudvalget behandler en ansøgning fra forsvarsministeren om bevilling af 85 mill. kr. til militære bygge- og anlægsarbejder, men der bevilges kun 17 mill. kr., idet socialdemokratiet ønsker de øvrige bevillinger udskudt til efter valget. Radikale og retsforbundet går imod samtlige bevillinger.

   Maksimalprisordningerne for indenlandsk gavntræ og brænde ophæves.

   Landbrugsministeren oplyser i finansudvalget, at med den nuværende rugpris bliver statens tilskud til brødprisen kun 10 mill. kr. mod over 100 mill. kr. i fjor.

3. I anledning af socialdemokraternes holdning til de militære bevillinger udsender forsvarsminister Harald Petersen en erklæring, hvori han hævder, at en udsættelse af afgørelserne ikke blot vil påvirke udbygningen af forsvaret på en meget skadelig måde, men også medføre uønskede følger for beskæftigelsen.

9. I et opråb, der er underskrevet af ministeriets 13 medlemmer, påkaldes vælgernes medvirken til videreførelse af regeringens politik ved enten at stemme på venstre eller det konservative folkeparti. I opråbet advares mod nye partidannelser og deraf følgende splittelse.

12. Indenrigsministeriet anerkender „De Uafhængige" som politisk parti.

   I trustkommissionens betænkning nr. 3 om „konkurrencebegrænsning og monopol" foreslås, at visse konkurrenceregulerende aftaler og bestemmelser først kan sættes i kraft, efter at de er godkendt af prismyndighederne. Dette skal gælde minimums-bruttopriser samt af-

taler om etableringskontrol, eksklusiv forretningsforbindelse, boykot og ydelse af særpriser, rabat eller bonus, hvis opnåelse er betinget af medlemskab i bestemte foreninger. Endvidere foreslås, at priskontrolrådet skal kunne give en virksomhed pålæg om at sælge til en eller flere bestemte købere til sædvanlige priser og betingelser, og at brancheforeningers og andre organisationers konkurrenceregulerende vedtagelser kun skal være bindende for de medlemmer, der udtrykkeligt giver deres tilslutning dertil. Hovedbestemmelsen i den gældende prisaftalelov, hvorefter priskontrolrådet skal skride ind, hvor konkurrencebegrænsninger må antages at medføre urimelige priser, forretningsbetingelser eller andre samfundsmæssigt urimelige indskrænkninger i den frie erhvervsudøvelse, foreslås bevaret, medens anmeldelsespligten begrænses, og ankenævnets afgørelser foreslås gjort endelige.

13. Danmarks gesandt i Rom, Gustav Rasmussen, der var udenrigsminister i ministerierne Knud Kristensen og Hedtoft 1945–50, afgår ved døden, 58 år gammel.

14. Danmark meddeler i en note til FN's generalsekretær, at Grønland ikke mere er en koloni, og at Danmark derfor udtræder af udvalget til behandling af oplysninger om ikke-selvstyrende områder. Oplysninger om Grønland vil fremtidig ikke blive tilstillet FN.

15. Danmarks delegerede i FN stemmer for et amerikansk forslag om udsættelse af debatten om den kinesiske folkerepubliks optagelse i FN.

I radioens vælgermøde udtaler ordførerne for v., k.f., r.v. og rf. sig imod skattefradragsrettens bortfald. H. C. Hansen udtaler, at socialdemokraterne ikke ønsker fradragsretten afskaffet, men ændret, f. eks. således at skattebeløb på indtil 6000 kr. kan fradrages, men beløb derudover ikke. Endvidere ønsker socialdemokraterne indkomster på indtil 15.000 kr. beskattet med en fast procent.

16. Færøernes eksport i 1. halvår 1953 udgjorde knap 21 mill. kr. eller næsten 7 mill. kr. mindre end i 1. halvår 1952. Nedgangen skyldes i første række formindsket klipfiskeproduktion som følge af svigtende tilførsler.

18. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft fratræder efter tur som formand for Atlantrådet.

I anledning af, at den danske delegerede i FN den 15. september i modsætning til Norge og Sverige stemte for udsættelse af debatten om det kommunistiske Kinas optagelse i FN, skønt udenrigsministeriet efter udenrigsministermødet i Stockholm havde instrueret ham om at stemme sammen med Norge og Sverige, udtaler udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, at minister Borberg må have misforstået instruksen. – Minister Borberg mener ikke, han har misforstået instruksen.

19. På foranledning af formanden for det radikale venstres rigsdagsgruppe, fhv. minister Jørgen Jørgensen (Lejre), erklærer udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, at instruksen til den danske delegation vedrørende spørgsmålet om Kinas repræsentation i FN ganske følger de ved udenrigsministermødet i Stockholm fremkomne retningslinier.

21. Ved valgkampens slutning kan det konstateres, at den i hovedsagen har drejet sig om skattefradragsretten og folkepensioneringen samt om de muligheder for regeringsdannelse, som den politiske situation efter valget måtte frembyde.

22. Ved folketingsvalget afgives ialt 2.172.035 stemmer, deraf 2.166.391 gyldige. Vælgertallet, ca. 2.695.500, er siden aprilvalget steget med ca. 124.000, væsentligst på grund af valgretsalderens nedsættelse fra 25 til 23 år, og stemmeprocenten viser derfor en lille nedgang, fra 80.8 til 80.6.

	Stemmer		Procentfordeling		Mandater		
	21/4 1953	22/9 1953	21/4 1953	22/9 1953	21/4 1953 (gl. valglov)	21/4 1953 (ny valglov)	22/9 1953
Socialdemokratiet	836.507	894.913	40.4	41.3	61	71	74
Radikale venstre	178.942	169.295	8.6	7.8	13	15	14
Konservative folkeparti	358.509	364.960	17.3	16.8	26	31	30
Venstre	456.896	499.650	22.1	23.1	33	39	42
Retsforbundet	116.288	75.449	5.6	3.5	9	10	6
Kommunistiske parti	98.940	93.824	4.8	4.3	7	8	8
Dansk samling	16.383	–	0.8	–	–	–	–
De uafhængige	–	58.573	–	2.7	–	–	–
Tyske mindretal	8.438	9.721	0.4	0.5	–	1	1
	2.070.093	2.166.391	100.0	100.0	149	175	175

Nationalbanken meddeler, at den fra og med 23. september nedsætter diskontoen med ½ % til 4½ %.

23. Statsminister Erik Eriksen drøfter den politiske situation med repræsentanter for det radikale venstre og retsforbundet. De radikale repræsentanter, Bertel Dahlgaard og Jørgen Jørgensen (Lejre), fremfører ønsket om en regering på bredere grundlag, d. v. s. en regering bestående af socialdemokrater, venstre og radikale. Retsforbundets repræsentant, Viggo Starcke, mener ikke, at der i valgets tal ligger nogen umiddelbar tilskyndelse til at skifte regering. Iøvrigt ønsker både de radikale repræsentanter og Starcke at vente med yderligere drøftelser, til der har kunnet holdes møde i de pågældende folketingsgrupper.

24. Danmark erklærer sig på G.A.T.T.-konferencen i Genève for modstander af, at England får en generel dispensation fra G.A.T.T.-reglerne, så det kan forhøje toldsatserne for visse landbrugsvarer fra lande uden for Commonwealth.

En udtalelse fra socialdemokratiets forretningsudvalg og bestyrelsen for partiets folketingsgruppe kalder statsminister Erik Eriksens optræden en udfordring til landets største parti og dets vælgere og kræver, at regeringen indgiver sin demissionsbegæring.

Chefen for flyvevåbenet, generalløjtnant C. Førslev, udtaler, at med de luftstyrker, Danmark har i øjeblikket, vil en fjende i tilfælde af krig have luftherredømmet over landet. Af den grund bør der ikke siges nej til hjælp udefra.

27. Forsvarsminister Harald Petersen oplyser, at han allerede før aprilvalget anmodede statsministeren om at måtte træde tilbage, men at han indvilgede i at fortsætte til septembervalget. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, der ligesom forsvarsministeren under valgkampen er blevet stærkt angrebet fra radikal side, erklærer, at spørgsmålet om, hvorvidt han skal forblive som udenrigsminister, ikke skal være afgørende for, om den nuværende regeringskoalition skal kunne fortsætte. Han tror ikke på muligheden af en ren venstreregering, idet den forudsætter et brud på samarbejdet mellem venstre og konservative, som har bestået sin prøve.

28. Den socialdemokratiske folketingsgruppe tilbyder det radikale venstre regeringssamarbejde.

29. I et møde mellem repræsentanter for regeringen og det radikale venstre spørger statsminister Erik Eriksen, om de radikale kan tænke sig med en omdannet venstre-konservativ regering at drøfte et arbejdsprogram med udeladelse af det forsvars- og udenrigspoli-

tiske område, på hvilket regeringen har tilslutning fra socialdemokratiet og dermed flertal i folketinget. Jørgen Jørgensen (Lejre) svarer, at hvis en omdannet venstre-konservativ regering mødes med et forslag til mistillidsvotum i folketinget, vil de radikale stemme for det. Noget anderledes vil de stille sig overfor en ren venstreregering.

Efter at regeringen derefter har forhandlet med retsforbundet, indgiver den sin afskedsbegæring til kongen, der tilkalder oppositionspartiernes ledere. Socialdemokraterne udtaler, at det bør overdrages Hans Hedtoft at danne en fællesregering af socialdemokratiet og det radikale venstre eller, hvis dette viser sig umuligt, en ren socialdemokratisk regering. De radikale tilråder, at der bliver dannet en regering af socialdemokrater, venstre og radikale venstre. Hvis et forsøg herpå ikke fører til noget resultat, tilsiger man sagligt samarbejde, hvad enten det bliver socialdemokratiet eller venstre, som får overdraget opgaven at danne regering. Retsforbundet udtaler, at da regeringen Erik Eriksen ikke har kunnet skaffe sig fornøden parlamentarisk basis til at fortsætte, finder man det naturligt, at kongen henvender sig til folketingets største parti, der så må undersøge mulighederne for en regering ved forhandling med de andre partier.

Efter denne orientering opfordrer kongen fhv. statsminister Hans Hedtoft til at danne nyt ministerium.

30. Det radikale venstre meddeler socialdemokratiet, at man under de foreliggende omstændigheder ikke ønsker at modtage tilbudet om at deltage i en fællesregering.

Kongen udnævner derefter et rent socialdemokratisk ministerium af flg. sammensætning: statsminister Hans Hedtoft, udenrigsminister H. C. Hansen, finansminister Viggo Kampmann, justitsminister Hans Hækkerup, landbrugsminister Jens Smørum, fiskeriminister Chr. Christiansen, indenrigs- og boligminister Johs. Kjærbøl, arbejds- og socialminister Johan Strøm, minister for offentlige arbejder Carl Petersen, undervisningsminister Jul. Bomholt, forsvarsminister Rasmus Hansen, kirkeminister Bodil Koch, handelsminister Lis Groes, minister uden portefeuille med særligt henblik på udenrigshandel og økonomisk samordning Jens Otto Krag.